

Actualisatie: Quickscan flora en fauna

Kerkverreweide II te Wijk en
Aalburg, bestemmingsplan

Actualisatie: Quicksan flora en fauna

Kerkverreweide II te Wijk en
Aalburg, bestemmingsplan

Opdrachtgever

Tankens Andel B.V.
De heer P. Tankens
Postbus 6
4280 CA Andel

Adviesbureau

Gefoxx
Jules Verneweg 21-15
Postbus 2205
5001 CE Tilburg
013 - 458 21 61

Status

Versie 2

Datum

11 April 2023

Projectnummer

20230386/NVER

Documentkenmerk

20230386_a1RAP

Auteur actualisatie:

Mevr. N. Vermeer MSc.

Paraaf:

Controle / vrijgave

De heer L. de Vetten MSc.

Paraaf:

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Resultaten vooronderzoek	2
	2.1 Locatiebeschrijving	2
	2.2 Ontwikkeling/activiteiten	2
3	Wettelijk kader	3
	3.1 Wet natuurbescherming	3
	3.2 Verordening natuurbescherming Noord-Brabant	4
	3.3 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	4
4	Werkzaamheden, resultaten en interpretatie	4
	4.1 Werkzaamheden	5
	4.2 Bureaustudie gebiedsbescherming	5
	4.3 Bureaustudie en veldinspectie beschermde soorten	7
5	Conclusies en aanbevelingen	12
	5.1 Conclusies	12
	5.2 Aanbevelingen	13
Bijlagen		
1	Foto's 11 april 2023	
2	Foto's 22 juni 2020	
3	Lijst jaarrond beschermde vogels	
4	Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming	

1 Inleiding

In opdracht van Tankens Andel B.V. heeft Geofoxx, als onafhankelijk adviesbureau¹, een quickscan flora en fauna uitgevoerd op de locatie Kerkverreweide II te Wijk en Aalburg. Dit is een actualisatie van de quickscan die door Geofoxx uitgevoerd is op 25 juni 2020 (20200597/LVET). Op de locatie is ook al in 2015 een quickscan flora en fauna uitgevoerd door Geofox-Lexmond bv (20142002/JFAB; d.d. 14 april 2015).

De aanleiding voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna wordt gevormd door de geplande herontwikkeling. Men is voornemens de locatie in te richten voor nieuwbouwwoningen.

Het doel van het onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de mogelijkheden voor kwetsbare en/of beschermde flora en fauna en de eventuele risico's en randvoorwaarden die hiermee verband houden. Tevens wordt bepaald of nader ecologisch onderzoek noodzakelijk is. Ook wordt beoordeeld of er natuurgebied nabij de locatie is gelegen en of een voortoets nodig is om effecten van de ontwikkeling hierop nader te onderbouwen.

Aan de orde komen: het vooronderzoek (literatuurstudie), de veldinspectie, de interpretatie van de verzamelde gegevens en de conclusies en aanbevelingen.

In de aanbevelingen wordt ook kort ingegaan op de mogelijkheden om natuurwaarde te creëren op de locatie.

1.1 Kwaliteitsborging

Geofoxx is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de werkzaamheden zijn uitgevoerd volgens hun gedragscode. De personen die de werkzaamheden hebben uitgevoerd en/of verwerkt, zijn allen door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden.

---

¹ De opdrachtgever en terreineigenaar zijn geen zuster- of moederbedrijf en komen niet uit de eigen organisatie zodat de onafhankelijkheid van het onderzoek is gewaarborgd.

Geofoxx is een handelsnaam van Geofox-Lexmond bv, statutair gevestigd te Oldenzaal en ingeschreven in het handelsregister onder nr. 06056452. Op alle opdrachten zijn de algemene voorwaarden van Geofox-Lexmond bv van toepassing. Deze voorwaarden zijn te vinden op geofoxx.nl.

2 Resultaten vooronderzoek

2.1 Locatiebeschrijving

De locatie ligt ten noorden van de dorpskern van Wijk en Aalburg aan de Kerkverreweide II in de provincie Noord-Brabant. De locatie staat kadastraal bekend als gemeente Aalburg, sectie F en nummers 3207 (gedeeltelijk), 1801 (ged.), 3224 (ged.), 3226, 3709, 3832 (ged.), 3939, 3940, 4244, 4246, 4322, en 4323 (ged.). De oppervlakte van de onderzoekslocatie bedraagt circa 60.000 m². De onderzoekslocatie betreft een braakliggend terrein bestaande uit een grasveld met enkele bomen en een watergang.

De locatie is gelegen in het noordelijk deel van de bebouwde kom van het dorp Wijk en Aalburg (landelijke omgeving). Ten zuiden en oosten van de locatie bevindt zich een woonwijk. In noordoostelijke richting grenst de locatie aan agrarisch gebied (weiland). Ten noorden bevinden zich enkele woningen en bedrijven aan de weg De Kroon. Ten westen bevindt zich het zorgcentrum d'Alburcht (Perzikstraat 14A).

Figuur 2.1: Luchtfoto. Onderzoekslocatie ligt binnen de contour. Bron: geodata.nationaalgeoregister.

2.2 Ontwikkeling/activiteiten

Een ruimtelijke ingreep kan negatieve gevolgen hebben voor de actuele natuurwaarden van de onderzoekslocatie. In deze quickscan is vooraf bekeken welke effecten op de actuele natuurwaarden optreden, als gevolg van de geplande ontwikkeling.

In het ontwikkelingsplan worden woningen gepland op het merendeel van het plangebied. Ook aan het water worden diverse woningen voorzien. De aanwezige waterlichamen worden aangepast (deels gedempt en deels vergroot).

De locatie is via een watergang verbonden met de afgedamde Maas. De herontwikkeling op de locatie biedt vele mogelijkheden om extra natuurwaarde te creëren.

3 Wettelijk kader

3.1 Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Hiermee zijn de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet komen te vervallen. De Wet natuurbescherming voorziet in een wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. De provincie is hierbij bevoegd gezag uitgezonderd Rijkszaken (hoofdwegen, spoorwegen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, kustlijn, e.d.), waarbij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) bevoegd gezag is.

Algemene zorgplicht

De wettelijke zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming) is altijd van toepassing. Deze houdt in dat nadelige effecten op aanwezige flora en fauna, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, voorkomen moeten worden.

Gebiedsbescherming

Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels voorziet in omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de Wet natuurbescherming zijn specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzondere natuurwaarden. Het gaat dan voornamelijk om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het zogenoemde Natura 2000-netwerk. De in de wet opgenomen regels ter bescherming van Natura 2000-gebieden omvatten onder meer maatregelen met het oog op behoud en herstel van leefgebieden voor vogels, van natuurlijke typen habitats en van habitats van diersoorten en van plantensoorten van Europees belang in een gunstige staat van instandhouding. Ook is een vergunningensysteem opgenomen met het oog op een toetsing van mogelijk schadelijke handelingen en de mogelijkheid voor het bevoegd gezag om ter voorkoming van schadelijke effecten preventieve dwingende maatregelen te treffen.

Soortbescherming

De soortbescherming omvat drie beschermingsregimes met afzonderlijke verbodsbepalingen (zie bijlage 4).

1) *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*

Dit zijn alle van nature in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

2) *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*

Dit zijn de in het wild levende plant- en diersoorten die vallen onder bepaalde bijlagen van:

- de Habitatrichtlijn (Bijlage IV);
- het Verdrag van Bern (Bijlage I en II);
- het Verdrag van Bonn (Bijlage II).

3) *Beschermingsregime andere soorten*

Dit zijn in Nederland in het wild voorkomende plant- en diersoorten die beschermd zijn aanvullend op de Europees beschermde soorten.

Houtopstanden

In de Wet natuurbescherming is de bescherming geregeld van houtopstanden. De kern wordt gevormd door een herbepantingsplicht ingeval houtopstanden worden geveld. Dit onderdeel wordt in deze quickscan flora en fauna niet meegenomen.

3.2 Verordening natuurbescherming Noord-Brabant

Op basis van de bevoegdheden in de Wet natuurbescherming hebben de Provinciale Staten van Noord-Brabant op 16 december 2016 de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant vastgesteld. Hierin is onder andere de vrijstelling vastgelegd van enkele soorten die onder het regime "andere soorten" vallen, en waarvan is geconcludeerd dat de staat van instandhouding gunstig is.

Soortenvrijstellingslijst

De volgende soorten zijn conform de Provinciale Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant (d.d. 5 november 2019) vrijgesteld van bescherming voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer:

Tabel 3.1: Lijst van soorten die in Noord-Brabant zijn vrijgesteld van bescherming.

Amfibieën	Zoogdieren (grondgebonden)		
Bruine kikker	Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis
Gewone pad	Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis
Kleine watersalamander	Dwergmuis	Konijn	Vos
Meerkikker	Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Wild zwijn
Middelste groene kikker (of bastaardkikker)	Egel	Ree	Woelrat
	Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis	

3.3 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van natuur- en landbouwgebieden met hoge natuurwaarden. Het NNN heeft als doel het behouden, beschermen en versterken van de rijkdom aan plant- en diersoorten (biodiversiteit). Hiermee dragen we bij aan (inter-)nationaal vitaal stelsel van natuurgebieden. De realisatie van natuurdoelen gaat zo veel mogelijk samen met het versterken van de landbouw, de regionale economie en de wateropgaven.

In het Natuurnetwerk Nederland liggen bestaande natuurgebieden, waaronder 20 Nationale Parken, gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd, landbouwgebieden die worden beheerd volgens agrarisch natuurbeheer, ruim 6 miljoen hectare grote wateren (meren, rivieren, de kustzone van de Noord-, en Waddenzee) en alle Natura 2000 gebieden.

De bescherming van de NNN gebeurt via de regelgeving in de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wet ruimtelijke ordening door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen (Nota Ruimte) door in gemeentelijke bestemmingsplannen. In het NNN geldt het 'nee, tenzij' principe. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang. De effecten van de ingreep moeten bovendien worden gecompenseerd. Bevoegd gezag hierbij is de provincie.

Natuurnetwerk Brabant (NNB)

Het Natuurnetwerk Brabant (NNB) is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Het NNB bestaat uit grote en kleine Brabantse natuurgebieden en alle verbindingen hiertussen. Het natuurbeheerplan beschrijft de grenzen van het NNB. Binnen het NNB zijn Natte Natuurparels aangewezen. Dit zijn hydrologisch gevoelige gebieden die vanwege specifieke omstandigheden van bodem en water hoge natuurwaarden vertegenwoordigen. Werkzaamheden, resultaten en interpretatie

4 Werkzaamheden, resultaten en interpretatie

4.1 Werkzaamheden

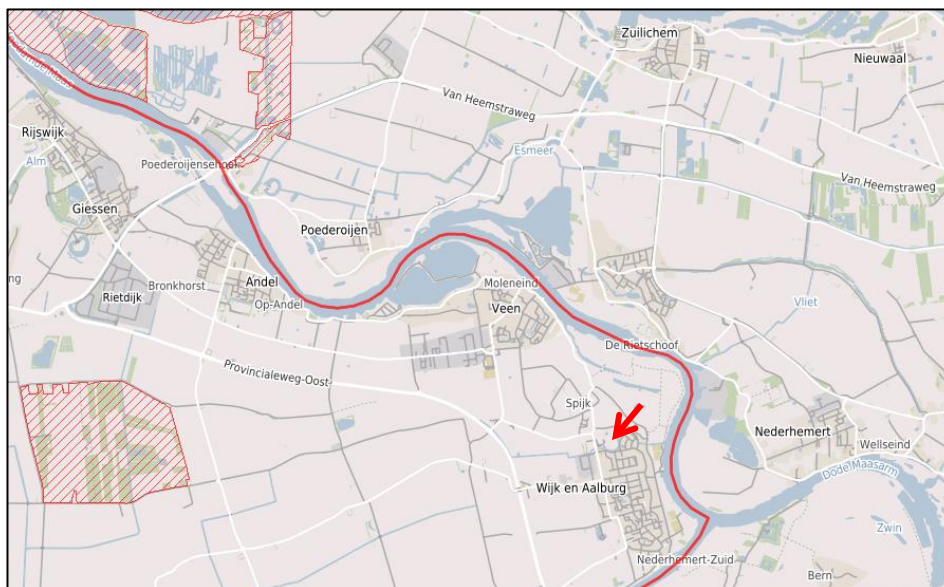
Geofoxx is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de werkzaamheden zijn uitgevoerd volgens hun gedragscode.

De werkzaamheden omvatten een bureaustudie waarbij de ligging van natuurgebieden ten opzicht van de locatie is beoordeeld. Tevens zijn bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten geraadpleegd.

Daarnaast is een veldinspectie uitgevoerd om een globale indruk te krijgen van het gebied en de soorten die mogelijk in het gebied voor kunnen komen. Beoordeeld is of de aanwezige habitattypen geschikt zijn voor het voorkomen van beschermde soorten (Wet natuurbescherming) amfibieën, ongewervelden, reptielen, vissen, vogels, zoogdieren (grondgebonden en vleermuizen) en flora. Ook is gezocht naar sporen van dieren en mogelijke broed-, foerageer- en rustplaatsen.

4.2 Bureaustudie gebiedsbescherming

In figuur 4.1 is een afbeelding opgenomen van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van de onderzoekslocatie.

Figuur 4.1: Kaart met de locatie (rode pijl), provinciegrens (rode lijn) en Natura 2000-gebieden (rode arcering).
Bron: kaartbank.brabant.nl.

Op 5,5 kilometer ten westen van de locatie bevindt zich het Pompveld en 5,5 kilometer ten noordwesten van de locatie ligt Loevestein. Deze gebieden zijn onderdeel van het Natura-2000 gebied Pompveld, Kornsche Boezem & Loevestein. Het deelgebied Pompveld bestaat uit moeras, grienden, bosjes en vochtige graslanden en heeft een eigen waterhuishouding. Het deelgebied de Kornsche Boezem is een kleine boezempolder, net als het Pompveld, met grienden. Het deelgebied Loevestein bestaat uit graslanden en moeras in de uiterwaarden van de Waal en de Afdamde Maas. De gebieden zijn rijk aan visfauna. De

habitatrichtlijnsoorten zijn bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, kamsalamander en bever.

Gezien het hier om een relatief grote herontwikkeling gaat, moet een stikstofdepositieberekening uitsluitsel geven over een mogelijk negatief effect dat optreedt op het Natura-2000 gebied.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN bestaat uit bestaande en nieuwe natuurgebieden verbonden via ecologische verbindingzones. De Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in dit netwerk. In figuur 4.2 zijn deze gebieden weergegeven.

Figuur 4.2: Locatie (blauwe arcering) ten opzichte van NNN (oranje). De groene cirkel is een buffer van 1 kilometer van het plangebied. Bron: PDOK.

Op circa 0,5 kilometer van de locatie zijn gebieden van het NNN aanwezig behorende tot de ecologische verbindingzones.

Gezien het feit dat er geen directe ecologische verbindingzone ligt tussen de onderzoekslocatie en het NNN zullen de werkzaamheden niet tot een negatief effect leiden op het NNN.

4.3 Bureaustudie en veldinspectie beschermde soorten

Met gebruik van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is gekeken of er binnen een straal van 1 kilometer van de onderzoekslocatie beschermde soorten zijn waargenomen in minstens de afgelopen 5 jaar (2018-2023). Hierbij zijn zowel de beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en 'andere soorten' meegenomen.

Veldinspectie

De eerste veldinspectie heeft plaatsgevonden op 22 juni 2020. Tijdens de inspectie was het zonnig met 20 graden Celsius. De inspectie is uitgevoerd in de ochtend door de heer R.J.A. Sleijpen MSc., destijds werkzaam als ecooloog bij Geofoxx. Het gehele terrein is geïnspecteerd.

Op 11 april 2023 is een extra veldinspectie uitgevoerd ten behoeven van de actualisatie. Tijdens deze inspectie was het zonnig en 8 graden Celsius. De inspectie is uitgevoerd in de ochtend door N. Vermeer MSc., werkzaam bij Geofoxx als ecooloog. Het gehele terrein is geïnspecteerd. Tevens is er een nieuwe bureaustudie uitgevoerd.

Onderstaand is de informatie uit de bureaustudie en de bevindingen bij de veldinspectie gecombineerd geïnterpreteerd. Enkele foto's zijn opgenomen in bijlage 1 en 2.

Aanwezige biotopen

De locatie omvat een drassig braakliggend terrein, een graslandperceel, een voormalige boomgaard (grotendeels gekapt na november 2013) en een watergang. De watergang staat in verbinding met de afgedamde Maas circa 400 meter ten oosten van de locatie.

Er is weinig begroeiing anders dan gras op de locatie aanwezig. Langs de watergang is beperkte oeverbegroeiing aanwezig met op verschillende plaatsen riet en verschillende lage kruiden met algemeen voorkomende soorten (raaigras, zuring, e.d.).

Bomen

Op het terrein zijn enkele bomen aanwezig, waaronder wilgen en appelbomen. Voor vogels kunnen de bomen mogelijkheden bieden als rust- of nestplaats. In de omgeving van de locatie zijn hogere bomen aanwezig. Deze bomenrijen bieden naast mogelijkheden voor vogels ook mogelijkheden als vliegroute voor vleermuizen.

Lage en opgaande begroeiing

Op het terrein zijn algemeen voorkomende grassoorten, kruiden en riet aanwezig.

Watergang

Op de locatie is een watergang aanwezig. De waterbodem bestaat voornamelijk uit klei. Er is weinig organisch materiaal op de bodem aanwezig waardoor er weinig beschutting is voor fauna. De afwezigheid van waterplanten in het merendeel van de watergang maakt dat er weinig beschutting is voor fauna.

Op een aantal plaatsen is een rietkraag aanwezig die mogelijkheden bieden voor met name watervogels zoals eenden.

Bebouwing

De locatie ligt in een woonwijk. Rondom de locatie zijn onder meer woonhuizen, een bedrijfsgebouw, scholen en een zorgcentrum gevestigd.

Voedselbronnen

Naast natuurlijke bronnen, zoals zaden en insecten, zijn ook menselijke bronnen aanwezig, zoals kruimels, vetbollen en afval bij de woonhuizen met tuinen. Hier kunnen soorten als huismussen op afkomen en in de omgeving van de locatie vestigen.

Beschermde soorten

Flora

Uit de voorstudie komt naar voren dat in de laatste vijf jaar geen beschermde soorten in een straal van 1 kilometer van de locatie zijn waargenomen. Tijdens beide veldinspecties zijn eveneens geen beschermde soorten of geschikte habitat aangetroffen voor beschermde plantensoorten.

De werkzaamheden zullen niet tot een negatief effect leiden op strikt beschermde planten.

Amfibieën

Uit de voorstudie komt naar voren dat in de laatste vijf jaar de volgende beschermde soorten in een straal van 1 kilometer van de locatie zijn waargenomen: bastaardkikker, bruine kikker, groene kikker (onb.) en de kleine watersalamander.

De bastaardkikker, bruine kikker en kleine watersalamander zijn vrijgesteld van bescherming binnen de provincie Noord-Brabant. Hiervoor is wel de zorgplicht nog steeds van toepassing.

De soortgroep groene kikkers bestaat uit drie kikkersoorten (meerkikker, bastaardkikker en poelkikker). Van deze soorten is alleen de poelkikker niet vrijgesteld van bescherming in Noord-Brabant. De poelkikker is echter een warmte minnende soort en heeft de voorkeur voor onbeschaduwde stilstaande voedselarme wateren. Aan de hand van het gebruik van de omliggende percelen van de waterlopen wordt verwacht dat de stikstof en fosfor hoeveelheden te hoog zijn. Er wordt niet verwacht dat de poelkikker het plangebied gebruikt om te overwinteren.

De watergang is geschikt voor deze vrijgestelde soorten. De rugstreepad kan mogelijk in deze omgeving voor komen. Gedurende de werkzaamheden is het mogelijk dat de rugstreepad van ontstane poelen gebruik gaat maken als verblijfs- en voortplantingsplaats.

De werkzaamheden zullen niet tot een negatief effect leiden op strikt beschermde amfibieën. Wel wordt aanbevolen om tijdens de herontwikkeling te voorkomen dat de locatie geschikt wordt voor de rugstreepad. Hiernaast is de zorgplicht van toepassing.

Broedvogels

Voor alle vogelsoorten geldt dat de meest kwetsbare periode het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) betreft voor het bouwen van hun nesten. Deze periode is een richtlijn. Alle broedende vogels zijn beschermd, ook voor of na deze periode. Daarnaast zijn er enkele vogelsoorten aangewezen door het (voormalige) ministerie van LNV, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.

Uit de voorstudie komt naar voren dat in de laatste vijf jaar 62 beschermde soorten in een straal van 1 kilometer zijn waargenomen (tabel 4.1). Hiervan zijn 22 soorten waargenomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Viertien van deze soorten zijn 'categorie V-soorten'. Dit zijn soorten die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten vragen slechts in sommige gevallen een extra nader onderzoek. Bijvoorbeeld als er geen alternatieve verblijfplaatsen zijn in de omgeving. In dit geval is hier geen sprake van.

De buizerd, havik en roek maken elk gebruik van grote takkennesten, deze zijn niet binnen het plangebied aangetroffen. De gierzwaluw, huismus, slechtvalk en steenuil nestelen enkel in gebouwen of nestkasten, deze zijn ook niet aangetroffen binnen het plangebied. De omliggende woonpanden en tuinen kunnen wel geschikt zijn voor gebouw gebonden vogels.

Tabel 4.1: Waargenomen vogels volgens de NDFF.

Blauwborst	Grote Canadese gans	Ringmus
Blauwe reiger	Havik (Jr. Cat. IV)	Roek (Jr. Cat. II)
Boerenzwaluw (Jr. Cat. V)	Holenduif	Scholekster
Boomkruiper (Jr. Cat. V)	Houtduif	Slechtvalk (Jr. Cat. III)
Bosrietzanger	Huisumus (Jr. Cat. II)	Sperwer (Jr. Cat. IV)
Braamsluiper	IJsvogel (Jr. Cat. V)	Spotvogel
Brilduiker (Jr. Cat. V)	Kievit	Spreeuw (Jr. Cat. V)
Buizerd (Jr. Cat. IV)	Kleine karekiet	Steenuil (Jr. Cat. I)
Ekster (Jr. Cat. V)	Kneu	Tjiftjaf
Fazant	Knobbelzwaan	Torenavalk (Jr. Cat. V)
Fitis	Koekoek	Tuinfluit
Fuut	Koolmees (Jr. Cat. V)	Tureluur
Gekraagde roodstaart (Jr. Cat. V)	Krakeend	Turkse tortel
Gele kwikstaart	Kuifeend	Vink
Gierzwaluw (Jr. Cat. II)	Meerkoet	Waterhoen
Grasmus	Oeverzwaluw (Jr. Cat. V)	Wilde eend
Graspieper	Ooievaar	Zanglijster
Grauwe gans	Patrijs	Zwarte kraai (Jr. Cat. V)
Groene specht (Jr. Cat. V)	Pimpelmees (Jr. Cat. V)	Zwarte roodstaart (Jr. Cat. V)
Groenling	Putter	Zwartkop
Grote bonte specht	Rietgors	

Jr: Vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, met daarachter in welke beschermingscategorie deze vallen.

Op en nabij de locatie zijn tijdens de veldinspectie op 22 juni 2020 de volgende vogelsoorten waargenomen: aalscholver (1), blauwe reiger (1), grauwe gans (7), houtduif (1), huismus (> 2 enkel gehoord in omgeving), kauw (> 10), kleine karekiet (1 gezien, 2 enkel gehoord), kraai (1), meerkoet (11), merels (2), waterhoen (1) en wilde eend (15).

Tijdens de veldinspectie op 11 april 2023 zijn de volgende soorten binnen het plangebied waargenomen: blauwe reiger (3), wilde eend (4 volwassen individuen, 14 kuikens), soep eend (1), grauwe gans (5), meerkoet (5), waterhoen (2), kauw (> 10), scholekster (2), ekster (2), roek (2).

Een deel van de locatie is geschikt als rust- en nestplaats door de hoge grondwaterstand op het perceel. Het gaat hier enkel om grond broedende vogels zoals de scholekster. De aanwezigheid van de schapen zorgen er echter voor dat de drogere delen van het perceel niet geschikt zijn. De rietkragen op de locatie bieden wel mogelijkheden voor soorten als de kleine karekiet en watervogels als de grauwe gans, wilde eend en meerkoet. Op meerdere plekken langs de watergang zijn sporen zichtbaar waar honden het water in gaan. Dit zorgt mede voor verstoring van de fauna op de locatie wat resulteert in het relatief lage aantal aan broedvogels in de watergang. Daarnaast ontbreekt het aan struweel of ander groen op de locatie om te voorzien in broedgelegenheid van vogels.

Indien buiten het broedseizoen wordt gewerkt, zullen de werkzaamheden niet tot een negatief effect leiden op broedvogels. Wel dient bij de werkzaamheden op het terrein en bij de watergang rekening te worden gehouden met de zorgplicht.

Ongewervelden

Uit de voorstudie komt naar voren dat in de laatste vijf jaar geen beschermde soorten in een straal van 1 kilometer van de locatie zijn waargenomen.

Op en nabij de locatie zijn tijdens de veldinspectie in 2020 verschillende algemene soorten waargenomen, waaronder koolwitje (>5), dagpauwoog (2) en weidebeekjuffer (2). Middels enkele grepen met het schepnet zijn in de watergang larvale waterjuffers, dansmuggenlarven, zoetwatermossels en zoetwaterslakken waargenomen. Tijdens de veldinspectie in 2023 zijn er weinig insecten aangetroffen, dit is door de temperatuur en het jaargetijde te verwachten.

De locatie vormt geen geschikt habitat voor beschermde ongewervelden. Wel is de locatie geschikt voor algemeen voorkomende ongewervelden. De geplande werkzaamheden zullen niet tot een negatief effect leiden op strikt beschermde ongewervelden.

Reptielen

Uit de voorstudie komt naar voren dat in de laatste vijf jaar geen beschermde soorten in een straal van 1 kilometer van de locatie zijn waargenomen. Op en nabij de locatie zijn tijdens beide veldinspectie geen reptielen waargenomen.

De directe omgeving van de locatie bieden ook geen geschikt habitat voor beschermde reptielen. De lokale ingreep zal niet tot een negatief effect leiden op strikt beschermde reptielen.

Vissen

Middels enkele grepen met het schepnet zijn in 2020 in de watergang vissen (vetje) waargenomen. Bij zichtwaarnemingen zijn ook andere vissen waargenomen bij het gemaal. Echter was het niet zichtbaar genoeg om de soort te determineren.

De geplande herontwikkeling van het terrein zal de watergang en aangrenzende oever beïnvloeden. De huidige watergang biedt echter zeer weinig mogelijkheden voor beschermde soorten zoals de grote modderkruiper, paling en bittervoorn. Gezien de verbinding met de afgedamde Maas is het wel mogelijk dat deze soorten de watergang gaan bewonen, als de waterkwaliteit van de watergang wordt verbeterd en een natuurvriendelijke oever wordt ontwikkeld.

De geplande werkzaamheden zullen niet tot een negatief effect leiden op strikt beschermde vissen. Wel dient bij de werkzaamheden aan de watergang in het kader van de zorgplicht rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van vissen.

Zoogdieren (grondgebonden)

Uit de voorstudie komt naar voren dat in de laatste vijf jaar de volgende soorten in een straal van 1 kilometer van de locatie is waargenomen; bever, bosmuis, bunzing, egel, haas, ree, rosse woelmuis, veldmuis en wolf.

Bosmuis, egel, haas, ree, rosse woelmuis en veldmuis zijn vrijgesteld van bescherming binnen de provincie Noord Brabant. Hiervoor is wel de zorgplicht nog steeds van toepassing.

Voor de bever biedt de locatie geen geschikt habitat en deze soort wordt niet op de locatie verwacht. Mogelijk zwemt de bever sporadisch in de watergang, de oever is echter vrij steil en er is weinig begroeiing waardoor er niet verwacht wordt dat de bever hier het land op gaat. Tevens zijn er geen sporen aangetroffen tijdens beide veldinspecties. Er wordt niet verwacht dat de bever gebruik maakt van het plangebied als essentieel leefgebied.

Het gebied is te open om als essentieel leefgebied voor de bunzing te gelden. Waarschijnlijk zal er wel sporadisch gebruik gemaakt worden van het plangebied als foerageergebied.

De locatie biedt geen mogelijkheden voor de wolf, het ligt omringd door bebouwing en is een (voor de wolf) te klein perceel.

Tijdens de veldinspectie in 2020 zijn sporen van honden waargenomen aan de oevers van de watergang. Hiernaast zijn op de locatie een groep schapen en twee pony's aanwezig. Tijdens de veldinspectie in 2023 zijn eveneens sporen van honden en een groep schapen aangetroffen. Vrijgestelde soorten als de egel en woelrat komen hoogstwaarschijnlijk wel voor op het terrein. Deze soorten zijn echter vrijgesteld van bescherming door de provincie.

De geplande werkzaamheden zullen niet tot een negatief effect leiden op strikt beschermde grondgebonden zoogdieren.

Zoogdieren (vleermuizen)

Uit de voorstudie komt naar voren dat in de laatste vijf jaar in een straal van 1 kilometer van de locatie de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis zijn waargenomen.

In een van de bomen op de locatie is een holte aanwezig op 2 meter hoogte. Hier zijn geen sporen van vleermuizen waargenomen. Gezien deze boom te midden van braakliggend terrein staat, is het niet aannemelijk dat vleermuizen deze boom gebruiken. Buiten het terrein zijn verschillende typen bebouwing aanwezig met mogelijkheden voor gebouwgebonden soorten. De bomenrijen tussen de watergang en de openbare wegen bieden ook goede mogelijkheden als vliegrouete voor foeragerende vleermuizen.

De geplande werkzaamheden zullen niet tot een negatief effect leiden op strikt beschermde vleermuizen, indien men in het kader van de zorgplicht rekening houdt met de vliegroutes rondom het terrein. Door onder meer rekening te houden met de plaatsing van de verlichting kan overlast van de werkzaamheden op deze dieren worden voorkomen.

Invasieve exoten

Invasieve exoten zijn niet beschermd, maar kunnen voor de opdrachtgever wel een belemmering vormen. Binnen het NDFF zijn géén invasieve exoten* waargenomen binnen de grenzen van de onderzoekslocatie. Binnen een straal van 1 km zijn wel de volgende soorten waargenomen: muskusrat, nijlgans, en smalle waterpest. Tijdens het veldwerk zijn eveneens géén invasieve exoten waargenomen.

*Binnen het NDFF systeem is alleen gekeken naar de soorten die staan op de zogenaamde Unielijst (EU-exotenverordening 1143/2014). Opgemerkt dat hier ook diverse soorten niet op staan, zoals de Japanse duizendknoop.

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Tankens Andel B.V. heeft Geofoxx een quickscan flora en fauna uitgevoerd op de locatie Kerkverreweide II te Wijk en Aalburg ten behoeve van het bestemmingsplan. De aanleiding voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna wordt gevormd door de geplande herontwikkeling.

Op de locatie is tweemaal eerder een quickscan flora en fauna uitgevoerd door Geofoxx Lexmond b.v. (20142002/JFAB; d.d. 14 april 2015 en 20200587/LVET; d.d. 25 juni 2020). Dit is de actualisatie van de laatste quickscan.

Het doel van het onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de mogelijkheden voor kwetsbare en/of beschermde flora en fauna en de eventuele risico's en randvoorwaarden die hiermee verband houden. Tevens wordt bepaald of nader ecologisch onderzoek noodzakelijk is. Ook wordt beoordeeld of er natuurgebied nabij de locatie is gelegen en of een voortoets nodig is om effecten van de ontwikkeling hierop nader te onderbouwen. De conclusies van dit onderzoek zijn samengevat in navolgende paragraaf. In paragraaf 5.2 zijn aanbevelingen opgenomen (navolgende pagina). In paragraaf 5.3 is vervolg advies opgenomen met daarin enkele praktische adviezen.

5.1 Conclusies

Onderwerp		Resultaat en interpretatie	Conclusie
Gebiedsbescherming	Natura-2000	De stikstof uitstoot kan een effect hebben op de nabijgelegen natuurgebieden.	Voer een stikstofdepositieberekening uit.
	NNN	Werkzaamheden hebben geen invloed	Geen maatregelen noodzakelijk.
Flora		Geen beschermde flora aanwezig op de locatie.	Geen nader onderzoek nodig.
Amfibieën		Voor algemene soorten geschikt. Beschermde soorten worden hier niet verwacht.	Geen nader onderzoek nodig. Aanbevolen wordt om te werken met een ecologisch werkprotocol.
Ongewervelden		Locatie niet geschikt als standplaats voor beschermde ongewervelden.	Geen nader onderzoek nodig.
Reptielen		Reptielen niet op de locatie aanwezig. Werkzaamheden niet van invloed op beschermde reptielen.	Geen nader onderzoek nodig.
Vissen		Watergang is minder geschikt voor beschermde vissoorten. Werkzaamheden niet van invloed op beschermde vissen.	Geen nader onderzoek nodig. Aanbevolen wordt om te werken met een ecologisch werkprotocol.
Vogels		Op de locatie zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Locatie potentieel wel geschikt voor broedvogels (bomen, riet en brug).	Geen nader onderzoek nodig. Aanbevolen wordt om buiten het broedseizoen te werken.
Zoogdieren (grondgebonden)		Op de locatie worden geen beschermde soorten verwacht. Werkzaamheden niet van invloed op beschermde grondgebonden zoogdieren.	Geen nader onderzoek nodig.
Zoogdieren (vleermuizen)		Op de locatie zelf zijn geen mogelijkheden voor vleermuizen. Nabij gelegen bebouwing is geschikt voor vleermuizen als rust- en verblijfplaats. De bomenrijen en watergang zijn geschikt als foerageergebied. Geen essentieel foerageergebied of vliegroute gaat verloren op locatie.	Geen nader onderzoek nodig. Aanbevolen wordt om te werken met een ecologisch werkprotocol.

5.2 Aanbevelingen

Natura 2000-gebied

Mogelijk is er een verhoging van de stikstof depositie op de omliggende Natura 2000-gebieden. Er wordt aangeraden om een stikstofdepositie berekening te laten uitvoeren.

Rugstreepad

Deze soort komt voor in het rivierengebied en op braakliggende terreinen. Geadviseerd wordt te voorkomen dat er tijdens de ontwikkeling/bouw poeltjes ontstaan op de locatie in het voortplantingsseizoen (april-augustus). Anders moet gewacht worden met versturende werkzaamheden tot na het voortplantingsseizoen.

Broedseizoen

Overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van broedvogels wordt grotendeels voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen van 15 maart tot 15 juli uit te voeren. Indien de werkzaamheden uitgevoerd worden op het moment dat er geen broedgevallen (meer) aanwezig zijn (en geen jaarrond beschermde nesten), is overtreding van de wet niet aan de orde. Als de werkzaamheden toch tijdens deze periode uitgevoerd moeten worden dan kan een ecofoon kort van tevoren een broedvogelinspectie uitvoeren. Indien er geen nesten waargenomen worden tijdens deze inspectie kunnen de werkzaamheden daarna uitgevoerd worden.

Algemene zorgplicht

Deze locatie ligt al een langere tijd braak waardoor de aanwezigheid van niet strikt beschermde soorten of vrijgestelde soorten, zoals muizen en padden, niet uit te sluiten valt. De soorten vallen onder de algemene zorgplicht waarin aangegeven wordt dat ze niet opzettelijk te doden. Om de schade te minimaliseren voor deze soorten wordt aangeraden om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren en om de locatie niet volledig af te sluiten tijdens de werkzaamheden. Dit zodat soorten de kans krijgen om via een uitvluchtroute te ontsnappen en niet omsingeld raken.

Bever en bunzing

Mogelijk maken de bever en de bunzing sporadisch gebruik van het plangebied, echter is het plangebied geen essentieel leef- of foerageergebied van de bever. Om te voorkomen dat de bever schade ondervindt aan de werkzaamheden wordt aangeraden om te werken doormiddel van een ecologisch werkprotocol waarin enkele maatregelen staan aangegeven.

Vleermuizen

De bomenrijen waarlangs gewerkt wordt, zouden potentieel een vliegroute kunnen zijn. Om te voorkomen dat deze verstoord wordt is het noodzakelijk om geen gebruik te maken van bouwlampen en niet tussen zonsondergang en zonsopgang te werken. Met uitzondering van werkzaamheden tijdens de koude periode (doorgaans november tot en met februari). Dan zijn de vleermuizen in winterslaap en wordt niet verwacht dat eventuele potentiële vliegroutes gebruikt worden.

5.3 Vervolg

Ecologisch werkprotocol

Rondom de locatie zijn er wel mogelijkheden voor onder meer amfibieën, vleermuizen, vissen en (broed)vogels. De herontwikkeling op de locatie kan daarom wel leiden tot verstoring van deze soortgroepen.

In het kader van de zorgplicht dient het schaden en doden van dieren voorkomen te worden (zorgvuldig handelen). Aanbevolen wordt om buiten de lente/het broedseizoen te starten, of bij start in deze periode de locatie tijdelijk ongeschikt te maken voor vogels en amfibieën.

Om verstoring te voorkomen op de mogelijke aanwezigheid van (beschermde) soorten nabij de locatie kan een ecologisch werkprotocol opgesteld worden. In dit werkprotocol staat opgenomen hoe verstoring op deze locatie tegengegaan kan worden. Tevens zullen in een ecologisch werkprotocol bovenstaande maatregelen voor vleermuizen, amfibieën en grondgebonden zoogdieren wettelijk te borgen.

Verhogen natuurwaarde

Los van wetgeving kunt u er voor kiezen de nieuwbouwwijk natuurvriendelijker te maken door bijvoorbeeld speciale vleermuisstenen- of kasten in te bouwen in de nieuwbouw. Vleermuizen eten honderden insecten per nacht, waardoor overlast van o.a. muggen kan worden tegengegaan. Hetzelfde is mogelijk voor huismussen en gierzwaluwen.

Ook los van de bebouwing zijn er vele mogelijkheden om bij te dragen aan de natuurwaarde in het gebied. Een natuurvriendelijke oever kan namelijk ook bijdragen aan de biodiversiteit, wateroverlast voorkomen en kan helpen bij het voorkomen van een slechte waterkwaliteit (bijvoorbeeld tegengaan blauwalg). Verder kunnen struiken en struweel ervoor zorgen dat er meer beschuttingsmogelijkheden zijn voor diverse fauna.

Het betreffen eenvoudige (relatief) goedkope maatregelen met een groot positief effect op deze dieren en de beleving van de bewoners. Wij informeren u graag over de opties.

Kap van bomen

Indien bomen gekapt worden, dient op basis van gemeentelijk beleid bepaald te worden of een omgevingsvergunning nodig is.

Bijlage 1: Foto's d.d. 11 april 2023

Foto 1 Onderzoekslocatie oostelijk gericht

Foto 2 Onderzoekslocatie westelijk gericht

Foto 3 Onderzoekslocatie noordwestelijk gericht

Foto 4 Bomenrij aan zuidwestzijde onderzoekslocatie

Foto 5 Een stijl oever

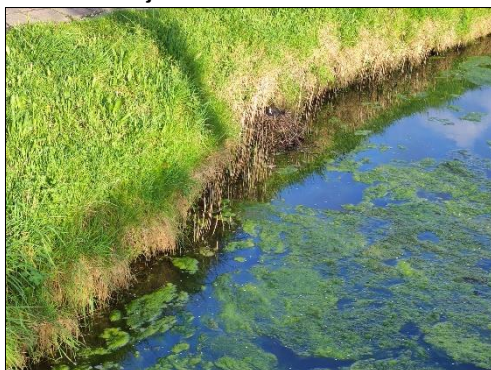

Foto 6 Watergang met (jonge) wilde eenden

Bijlage 2: Foto's d.d. 22 juni 2020

Foto 7 Onderzoekslocatie zuidwestelijk gericht

Foto 8 Onderzoekslocatie westelijk gericht

Foto 9 Onderzoekslocatie noordwestelijk gericht

Foto 10 Bomenrij aan zuidzijde onderzoekslocatie

Foto 11 Opening in rietkraag ontstaan door honden

Foto 12 Watergang met (jonge) wilde eenden

Foto 13 Kruiden op de onderzoekslocatie

Foto 14 Omgewoelde grond op onderzoekslocatie

Foto 15 Weidebeekjuffer op pijlkruid

Foto 16 Aalscholver, op achtergrond rietkraag waar kleine karekiet in is gezien

Foto 17 Zoetwatermollusken die na baggeren op land zijn gebracht

Foto 18 Perenboom buiten de locatie (langs perceelgrens noordzijde)

Foto 19 Pony's en schapen op noordelijk deel onderzoekslocatie

Foto 20 Appelboom met holte op noordelijk deel van terrein

Foto 21 Holte in appelboom vanwege het open terrein is deze niet geschikt voor vleermuizen

Foto 22 Pony bij omgevalen appelboom (boom is ongeschikt voor vleermuizen).

Bijlage 2: Lijst jaarrond beschermde vogelnesten

In de onderstaande lijst zijn de vogelsoorten opgenomen waarvan de vogelnesten (categorie 1 t/m 4) het gehele jaar beschermd zijn en categorie 5 die onder bepaalde voorwaarden ook jaarrond zijn beschermd (zie toelichting onder tabel).

Vogelsoort	Bescherming	Vogelsoort	Bescherming
Steenuil	Categorie 1	Eidereend	Categorie 5
Gierzwaluw	Categorie 2	Ekster	Categorie 5
Huismus	Categorie 2	Gekraagde roodstaart	Categorie 5
Roek	Categorie 2	Glanskop	Categorie 5
Grote gele kwikstaart	Categorie 3	Grauwe vliegenvanger	Categorie 5
Kerkuil	Categorie 3	Groene specht	Categorie 5
Oehoe	Categorie 3	IJsvogel	Categorie 5
Ooievaar	Categorie 3	Kleine bonte specht	Categorie 5
Slechtvalk	Categorie 3	Kleine vliegenvanger	Categorie 5
Boomvalk	Categorie 4	Koolmees	Categorie 5
Buizerd	Categorie 4	Kortsnavelboomkruiper	Categorie 5
Havik	Categorie 4	Oeverzwaluw	Categorie 5
Ransuil	Categorie 4	Pimpelmees	Categorie 5
Sperwer	Categorie 4	Raaf	Categorie 5
Wespendief	Categorie 4	Ruigpootuil	Categorie 5
Zwarte wouw	Categorie 4	Spreeuw	Categorie 5
Blauwe reiger	Categorie 5	Tapuit	Categorie 5
Boerenzwaluw	Categorie 5	Torenvalk	Categorie 5
Bonte vliegenvanger	Categorie 5	Zeearend	Categorie 5
Boomklever	Categorie 5	Zwarte kraai	Categorie 5
Boomkruiper	Categorie 5	Zwarte mees	Categorie 5
Bosuil	Categorie 5	Zwarte roodstaart	Categorie 5
Brilduiker	Categorie 5	Zwarte specht	Categorie 5
Draaihals	Categorie 5		

- Categorie 1: Nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en nestplaats;
- Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde nestlocatie broeden en die zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van opstallen of een specifieke biotoop. De voorwaarden voor deze nesten zijn meestal zeer specifiek en weinig beschikbaar;
- Categorie 3: Nesten van niet-kolonie broedende vogels die elk broedseizoen op dezelfde nestlocatie broeden en die zeer honkvast zijn of afhankelijk van opstallen. De voorwaarden voor deze nesten zijn meestal zeer specifiek en weinig beschikbaar;
- Categorie 4: Vogels die elk broedseizoen gebruik maken van hetzelfde nest en die bijna nooit in staat zijn een nieuw nest te bouwen;
- Categorie 5: Vogels die meestal terugkeren naar dezelfde nestlocatie of in de directe omgeving hiervan. Deze soorten beschikken over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Er is wel sprake van jaarronde bescherming van de nesten als ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen (voorbeeld geen alternatieve nestlocaties in de directe omgeving).

Bijlage 3: Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Vogelrichtlijn:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn:

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten:

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
  - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
  - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
  - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
  - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
  - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
  - h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

